Lõo talus, kus suri 11. (mitte 12.) XII 1918 ukj.

H. K r u u s, Eesti rahvusliku ärkamise algupäevilt (E. Kirj. 1934, nr. 8—11); L. K u l b i n, Adam Petersoni kui juhtiva rahvuslase kujunemine (E. Kirj. 1936, nr. 7, 8) jm. saadud andmed. *L. K.*

PETERSON, Ernst, vt. **SÄRGAVA.**

***PETERSON, Peeter Samuel,** ärkamisaja poliitikategelane, õppis a-st 1859 Pärnu progümnaasiumis, mille lõpetas dets-s 1862. — P. sooritas tõenäoselt 1863. a. reisu Peterburisse, sest sel a. tutvus ta isiklikult sealsete läti rahvuslikkude tegelastega. Ka 1866. a. käis ta Peterburis enda kohtuprotsessi asjus. — Vjatka kub-s sundasumisel viibides elatus ta vaevaliselt nahaparkali tööst. Tema heaks koguti ajalehe „Московскія Вѣдомости" kaudu toetusraha ja ta oli K. Valdemārs'i (vt. *Suppl.)* kaudu kokkupuuteis ka vene natsionalistidega — J. F. Samarin'i, I. S. Aksakov'i (vt. neid) ja M. N. Katkov'iga. P. suri 17. X 1877 vkj.

H. K r u u s, Eesti rahvusliku ärkamise algupäevilt (E. Kirj. 1934, nr. 8—11); L. K u l b i n, Adam Petersoni kui juhtiva rahvuslase kujunemine (E. Kirj. 1936, nr. 7, 8) jm. saadud andmed. *L. K.*

***PETRI, Johann Christoph,** publitsist ja ajaloolane, sünd. 5. XI 1762 ukj. Saksis Kleinmölsen'is pastori pojana; ta teotses kolm aastat ka Põltsamaal A. W. Hupel'i (vt.) juures.

O. L i i v, Märkmeid J. C. P. üle (E. Kirj. 1929, nr. 4, 5); Saksist Kleinmölsen'i pastorilt jm. saadud andmed. *T.*

***PIHLAKAS, Gustav,** kirjastaja ja majandustegelane, põllumehe poeg, oli 1899—1927 kirjastuse ja raamatukaupluse omanikuks ning jätkas seejärel kirjaümbrikkude ja paberikaupade tööstuse omanikuna tegevust enda surmani 4. VII 1937 ukj. Tallinnas. — Tallinna konservatooriumi maja ehitamiseks annetas P. 1 000 000 (mitte 100 000) marka.

Pvl. 1937, nr. 178; „Uus Eesti" 1937, nr. 178; isikl. jm. saadud andmed. *J. M.*

***PIIP, Ants (Hans),** poliitikategelane ja õigusteadlane, on jätkanud tööd advokaadina ja Tartu ülikoolis rahvusvahelise õiguse prof-na, lugedes 1932—38 ühtlasi ülesandel kaubandusõigust, on toiminud 1930—39 ülikooli Akadeemilise kohtu esimehena; ta pidas suvesemestril 1932 loenguid Kalifornia riigiülikoolis Los Angeleses. Eesti esindajana on P. osa võtnud rahvusvahelise vaimse koostöö konverentsist Genfis 1929 ja 1936, rahvusvahelise õiguse kodifitseerimise konverentsist Haagis 1930, Rahvasteliidu komiteede konverentsist Genfis 1930 ja samal a. Rahvasteliidu 11. täiskogu koosolekuist seals. P. on juhtivalt teotsenud paljudes seltskondlikes organisatsioones; ta on olnud Tartu Prantsuse Teadusliku Instituudi president a-st 1929, Eesti-Läti Ühingu esimees a-st 1932 ja Balti riikide (Eesti-Läti-Leedu sõprusühingute) koostööbüroo esimees 1935—37, Pan-Euroopa Ühingu esimees a-st 1929, Rahvasteliidu Eesti Ühingu esimees 1922—37 (ühingu likvideerimiseni) ja selle asemele asutatud Välissuhete Ühingu esimees a-st 1937, Rahvusvahelise Vaimse Koostöö Komisjoni Eesti komitee esimees a-st 1937, Eesti — P.-A. Ühendriikide (a-st 1930) ja Soome — P.-A. Ühendriikide (a-st 1929) lepituskomisjoni liige ning Kreeka — P.-A. Ühendriikide (a-st 1938) lepituskomisjoni esimees; Akadeemilise Õigusteaduse Ühingu, praeguse (alates 1935) nimetusega Õigusteaduse Selts Tartu Ülikooli juures, esimees a-st 1932, Noorte Kotkaste organisatsiooni peavanema abi 1930—38 ning vanema abi a-st 1938 ja Jüri Vilmsi Mälestamise Komitee esimees a-st 1939. Ka on P. olnud tegev majanduslikes organisatsioones, o.-ü. „Vaba Maa" juhatuses, Tartu Pangas jm. Töötülide lahendamise komisjoni esimees oli ta 1935—38. Maist okt-ni 1933 P. oli J. Tõnisson'i (vt. ka *Suppl.)* kabinetis välisministriks. Ta koostas siis Põhiseaduse muutmiseks kava, mille järgi Riigikogu ise oleks teostanud põhiseaduse-reformi, näit. riigivanema valimisega 3 a-ks, kuid see nn. P-u kava ei teostunud. Okt-i lõpul 1936 võttis ta osa nelja endise riigivanema poolt poliitilise sisuga märgukirja esitamisest riigivanem K. Päts'ile (vt. ka *Suppl.)* seoses Rahvuskogu valimistega. P. võttis osa Eesti ja Nõukogude-Vene vahel vastastikuse abistamise pakti sõlmimisest 28. IX 1939 ukj. Moskvas. A-l 1937 oli P. Rahvuskogu II koja liige Tartu ülikooli esindajana ja on a-st 1938 Riigivolikogu liige Tartu valimisringkonnast, kuuludes demokraatlikku rühmitisse. Okt-st 1939

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 242